

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**«TASDIQLAYMAN»
Guliston davlat
universiteti rektori
M.T.Xodjiyev**

«__»_____2021 yil

**11.00.01 – TABIIY GEOGRAFIYA IXTISOSLIGI BO‘YICHA
TAYANCH DOKTARANTURAGA KIRUVCHILAR UCHUN
MUTAXASSISLIK FANLARIDAN
DASTUR**

Guliston-2021

**11.00.01 – TABIIY GEOGRAFIYA IXTISOSLIGI BO‘YICHA
TAYANCh DOKTARANTURAGA KIRUVChILAR UChUN MUTAXASSISLIK
FANLARIDAN DASTUR**

Geografiya fanlari strukturasi, metodologiyasi, umumiy tabiiy geografik fanlar, geografik qobiq, uning gorizontal va vertikal tuzilishi, geografik qobiqning xususiyatlari, tabiiy komplekslar, Yerning iqlim mintaqalari, tabiat zonalari, geografik muhit va inson munosabatlarining geografik asoslariga oid nazariy qarashlar. Geografik qobiqdagi qonuniyatlar, tabiiy geosistemalar rivojlanishining prognozlar, atmosfera, litosfera, gidrosfera va biosferadagi murakkab o‘zaro aloqalar va qonuniyatlar haqidagi bilimlarni amaliyotga tadbiiq etish, landshaftlarni ajrata olish va farqlash, tabiiy geografik rayonlarga tavsif berish. Geografiya fanining rivojlanishini asosiy bosqichlari, Geografik qobiqning umumiy tavsifi va asosiy xususiyatlari: moddalarning xilma-xilligi; nomuvozanatligi: tarkibining doimo murakkablashib borishi va h.k. Geografik qobiqdagi moddalarning kimyoviy va fizik xossalari. Geografik qobiqning tarkibiy qismlari. Geografik qobiqning vertikal tuzilishi. Tabiiy geografiyaning tadqiqot usullari. Geografik qobiqda biokimyoviy aylanma harakat.

Yerning ichki tuzilishi va Geosferalar. Olam va yerning paydo bo‘lishi haqidagi nazariyalar. Relif to‘g‘risida umumiy ma‘lumot. Geoxronologiya shkalasi va Yerning yoshini aniqlash. Erda hayotning paydo bo‘lishi va rivojlanish bosqichlari. Minerallar va tog‘ jinslari. Ularning fizik tasnifi. Endogen jarayonlar. Litosferada moddalarning aylanma harakati. Tektonik va neotektonik harakatlar. Magmatizm, metamorfizm va zilzila. Ularning relif hosil bo‘lishdagi o‘rni. Yer po‘stining rivojlanish qonuniyatlari. Planetar relif shakllari. Ekzogen jarayonlar. Nurash va relif. Shamolning geologik ishi. Yonbag‘irlar va relif. Oqar suvlarning geologik ishi. Okean oqimlari va ularning materik tabiatiga ta‘sir. Flyuvial relif shakllari. Er osti suvlari va ularning turlari. Karst jarayonlar va karst reliefi. Glyatsial jarayonlar va muzloq relif shakllari. Qirg‘oqlar reliefi. Dengiz va okeanlarning geologik ishi. Okean tubining reliefi. Arid o‘lkalar reliefi. Geologiya va geomorfologiya fanlarida qo‘llaniladigan tadqiqot uslublari. Tarixiy geologiya va Yer taraqqiyotining umumiy xususiyatlari. Yer po‘stining umumiy tebranma harakatlari.

Yerning landshaft sferasi, uning strukturasi va asosiy xususiyatlari. Landshaft sferasining ikki yarusliligi va vertikal chegaralari. Landshaftshunoslikning predmeti va tadqiqot ob‘ekti. Landshaft to‘g‘risida tushuncha, uning mazmuni va mohiyati. Landshaft tushunchasining uch xildagi talqin etilishi: 1) landshaft – umumiy tushuncha; 2) landshaft – tipologik tushuncha; 3) landshaft – regional tushuncha. Landshaftlarning morfologik qismlari va ichki aloqadorliklari. Landshaftlar dinamikasi va barqarorligi. Landshaftning maxsus faoliyati. Landshaftlarni baholash.

Landshaftshunoslik fanining shakllanish va barqaror rivojlanish tarixi. Landshaftlarning tekislik o‘lkalarida kenglik bo‘ylab zonal differentsiatsiyalanishi. Landshaftlarning tog‘lik o‘lkalarda balandlik bo‘ylab mintaqalik differentsiatsiyalanishi. Tabiatda landshaftlar asimmetriyasining vujudga kelishi va ularni shakllantiruvchi omillar. Landshaftshunoslikda «tizim» tushunchasi. Zonallik, azonallik, sektorlik, provintsiallik qonuniyatlari va landshaft zonalari sistemasi. Dengiz va kontinental spektrlik. Barerlik va uning landshaft shakllanishidagi roli. Funktsional bir butun geotizimlar, paragenetik geotizimlar, bog‘liq (soprajyonno‘y) geotizimlar, texnogen geotizimlar, meliorativ geotextizimlar, agrotizimlar tushunchalari mohiyati va mazmuni. Tabiiy geografik komplekslar va ularning ko‘lamlari. Geografik zona va uning tarkibidagi landshaft komplekslarining dinamik rivojlanishiga ta‘sir etuvchi asosiy manbalar – tektogen, biogen, iqlim va antropogen omillardan tashkil topganligi. Tektogen, biogen, iqlim va antropogen omillarning o‘ziga xos xususiyatlarini tahlil qilish.

Tabiiy geografik rayonlashtirish muammosi. Tabiiy geografik rayonlashtirishning asosiy printsiplari. Tabiiy geografik rayonlashtirishning asosiy metodlari. Landshaft tipologik kartalar asosida tabiiy geografik rayonlashtirish. Tabiiy geografik rayonlashtirishning regional taksonomik birliklar sistemasi va ularning mohiyati. Tabiiy geografik rayonlashtirishning

nazariy va amaliy masalalari. Kompleks tabiiy geografik rayonlashtirish - tabiiy geografiyaning eng muhim birinchi darajali muammolaridan ekanligi. Rayonlashtirishning xalq xo'jaligining turli sohalari uchun ham amaliy ahamiyati. Tabiiy geografik rayonlashtirishni ajratishning asosiy qonuniyatlari. O'rta Osiyo va O'zbekiston hududlarini tabiiy geografik rayonlashtirish masalalari. N.A.Kogay, L.N.Babushkin, Z.M.Akramov, A.A.Rafiqov, A.A.Abdulqosimov va boshqa olimlarning rayonlashtirish sxemalari. Tabiiy geografik rayonlashtirishning taksonomik birliklar sistemasi. Tabiiy geografik rayonlashtirishda zonallik va azonallik qonuniyatlari. Tabiiy geografiyada zonallik qonuniyatlari, zonallik qonuniyatiga qarama-qarshi bo'lgan tabiat qonuniyatlari. Landshaftlardagi vertikal va gorizontal alokadorlikning o'zgarishi. Tog'li xududlarni tabiiy geografik rayonlashtirish muammolari.

Antropogen landshaftshunoslikning predmeti va tadqiqot ob'ektlari. Antropogen landshaftshunoslikning rivojlanish tarixi. Antropogen landshaftlarni mazmuniga ko'ra tasniflash. Antropogen paragenetik landshaft komplekslari va ularning taksonomik birliklar sistemasi. F.N.Milkov, A.A.Abdulqosimovning antropogen landshaftlarni tasniflash sxemasi. D.V.Bogdanov, I.M.Zabelin, A.G.Isachenkolarning landshaftlarning o'zgarganlik darajasi bo'yicha tiplash tirish masalalari.

O'rta Osiyoning orografik tuzilishi. Turon tekisligining tabiiy geografik sharoiti. O'rta Osiyo relefining shakllanish va rivojlanish tarixi. Turon tekisligining iqlimi va iqlim tiplariga tavsif. O'rta Osiyo tog'li o'lkasining iqlimi va uning ekspozitsiyalar bo'yicha o'zgarishi. O'rta Osiyoning tog' ko'llari va uning genetik tiplari. Kungay va terskay landshaftlar. Cho'l zonasi geotizimlari va ularni tadqiq etish metodlari. Yirik cho'lshunos olimlar A.G.Babaev, L.A.Alibekov, S.B.Abbasov, I.K.Nazarov, A.A.Rafiqov, V.A.Rafiqovlarning cho'l landshaftlarini tadqiq etishga doir amalga oshirgan ilmiy tadqiqotlari. Qizilqum cho'lining tabiiy sharoiti va landshaft tiplari. Markaziy Qizilqumning past tog'lari va ularning xarakterli xususiyatlari. Qoraqum cho'lining tabiiy sharoiti va landshaft tiplari. Tyanshan tog' sistemasining orografik tuzilishi va landshaftlarining vertikal mintaqalanishi. Tyanshanning tog' muzliklari va ularning xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Pomir tog' sistemasining orografik tuzilishi va muzliklarnin geografik tarqalishi. Issiqko'lning tabiiy sharoiti va landshaft zonalarining g'arbdan sharqqa qarab o'zgarishi.

Barqaror rivojlanish indikatorlari. Barqaror rivojlanish va atrof-muhit muhofazasi. Xalqaro ekologik munosabat qoidalari va geografik xususiyatlari. Barqaror rivojlanish indikatorlariga tizimli yondashuv.

O'zbekistonni tabiiy geografik rayonlashtirish pritsiplari va metodlari. O'zbekistonda amalga oshirilgan geografik tadqiqotlar mazmuni va mohiyati (N.A.Kogay, L.N.Babushkin, T.V.Zvonkova, N.A.Gvozdetkiy, Cheto'rkina, Chupaxin, Z.M.Akramov, A.A.Rafiqov, A.A.Abdulqosimov, L.A.Alibekov, S.A.Nishonov, A.R.Raxmatullaev, S.B.Abbasov, I.K.Nazarov, Sh.S.Zokirov, K.M.Boymirzaev, A.K.Urazbaev, A.N.Nigmatov, N.I.Sabitova, P.Baratov, I.Xasanov va boshqalar). Quyi Amudaryoning tabiiy geografik tavsifi. O'rta va Quyi Zarafshonning qiyosiy tavsifi. Farg'ona botig'ini tabiiy geografik rayonlashtirish va qiyosiy tavsiflash. Surxondaryo botig'ida vujudga kelgan geoeologik vaziyatlar va ularni atrof-muhitga ta'siri. Ustyurt platosining xarakterli xususiyatlari va tabiiy geografik rayonlari. Nurota tog'larining geologik va geomorfologik tuzilishi. Zarafshon tog' tizmasining tabiiy geografik rayonlarga bo'linishi va ularning qiyosiy tavsifi. Zarafshon botig'ining voha landshaftlari va ularning morfologik strukturasi.

Savollar:

<i>T/p</i>	Савол	Адабиёт
<i>Илм, та'лим ва тарбияга доир davlat siyosati</i>		
1.	O'zbekistonda geografiyani rivojlantirishga oid davlat siyosati	Гадоев К., Бердиева С. Ўзбек география фани фидойилари.- Т.: «Ўзбекистон», 2015.
2.	O'zbekiston geografiya jamiyatining tabiiy geografik faoliyat yo'nalishi	www.lex.uz www.uzgeo.uz

3.	Geografik ma'naviyat, ma'rifat va raqamli iqtisodiyot	
Umumiy Yer bilimi		
4.	Yer planetasi Umumiy Yer bilimi fanining ob'kti sifatida	Vahobov H. va boshqalar. Umumiy yer bilimi. T.: "Bilim" nashriyoti, 2005. -256-b
5.	Yerning harakati va uning geografik hususiyatlari	Шубаев Л.П. Умумий Ер билими. Т.: Ўқитувчи. – 1975, 388 б
6.	Yer planetasida zonallik va azonallik qonuniyati	Савцова Т.М. Общее землеведение. - М.: Академия, 2003.
7.	Umumiy Yer bilimi: tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Судакова С.С. Общее землеведение. - М.: Недра, 1987.
8.	Umumiy Yer bilimining fanlar orasida tutgan Yeni	Мильков Ф.Н. Общее землеведение. - М.: Высшая школа, 1990.
9.	Umumiy Yer bilimi faniga doir muammolar va ularning echimlari	Калесник С.В. Умумий Ер билими киска курси. - Т.: 1966. -300 б
География назарияси ва тарихи		
10.	Geografiyani boshqa fanlar orasida tutgan o'rni	Нигматов А.Н. Табиий географик fanlarнинг назарий муаммолари.-Т.: «Fan va texnologiya», 2010. - 202 б. Нигматов А.Н. Табиий география ва геоэкология.-Т.: «Наврўз», 2018. - 220 б.
11.	Geografik qobiq geografiya fanining ob'ekti sifatida	Зокиров Ш.С., Тошов Х.Р. География тарихи. Бухоро, "Дурдона", 2015. Vahobov H. va boshqalar. Umumiy yer bilimi. T.: "Bilim" nashriyoti, 2005. - 256-b Zokirov Sh.S., Egamov B.Y. Geografiya tarixi: Erotosfendan Koshg'arigacha. - T.: "Chashmaprint", 2012.
12.	Geografik tadqiqotlarning o'ziga hos xususiyatlari	Солиев А.С. Илмий тадқиқот асослари. Магистр ва аспирантлар учун қўлланма.–Т.:«ЎЗМУ нашриёти», 2003.– 50 б. Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки.–М.:«Академия»,2004.– 400 с.
13.	O'zbekistonda geografik tadqiqotlar: kecha, bugun, ertaga	
Tabiiy geografiya nazariyasi va tarixi		
14.	Tabiiy geografik qarashlarning paydo bo'lishi va rivojlanish tarixi	Нигматов А.Н. Табиий географик fanlarнинг назарий муаммолари.-Т.: «Fan va texnologiya», 2010. - 202 б.
15.	Tabiiy geografik tadqiqot usullari	
16.	GAT (GIS) texnologiyalari - tabiiy geografiyaning zamonaviy tadqiqot usuli sifatida	Vahobov H. va boshqalar. Umumiy yer bilimi. T.: "Bilim" nashriyoti, 2005. - 256-b
17.	Tabiiy geografik muammolar va ularning tasniflanishi	Нигматов А.Н. Табиий география ва геоэкология.-Т.: «Наврўз», 2018. - 220 б.
18.	Tabiiy geografik rayonlashtirish	Солиев А.С. Илмий тадқиқот асослари. Магистр ва аспирантлар учун қўлланма.–Т.:«ЎЗМУ нашриёти», 2003.– 50 б.
19.	Tabiiy geografik baholash usullari	
20.	Tabiiy geografik tadqiqotlar metodologiyasi	Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки.–М.:«Академия»,2004.– 400 с.
21.	Tabiiy geografik prognozlash	
22.	Atrof tabiiy muhitni nazoratlash va monitoringini olib borish yo'llari	Қурбонниёзов Р. Умумий табиий география.– Т.:«Университет»,2000.–121 б.
23.	Geotizmlarni kartalashirish	
Geomorfologiya		
24.	Geomorfologiya: tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Ешбоев Р.Е. Геология, геоморфология ва тупроқшунослик.– Т.,2002.–111 б. Irgashev Yu., Eshbayev R. Geologiya va

25.	Endogen va ekzogen jarayonlar ular ta' sirida paydo bo'ladigan rel'ef shakllari	geomorfologiya. -T.: "Fan va texnologiya", 2013, 208 bet Костенко Н.П. Геоморфология. – М.,1985.–182 с.
26.	Geomonfologiyaning tadqiqot predmeti va printsiplari	Baratov A. Geologiya asoslari va geomorfologiya. – Namangan.–81 b.
<i>Iqlimshunoslik</i>		
27.	Iqlimshunoslik: tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Ю. В. Петров [ва бошқ.]. Иқлимшунослик: ЎзР олий ва ўрта-махсус таълим вазирлиги. — Т.: Ношир, 2010. 168-б.
28.	Iqlim shakllanishida geografik omillar	Umumiy gidrologiya va iqlimshunoslik / o'quv qo'llanma: Yunusov G'.X., Ziyayev R.R.: «Barkamol fayz media»
29.	Iqlim o'zgarishi va tabiiy geografik muammolar	nashriyoti, 2018-yil. - 360 bet. Петров Ю.В., Эганбердиев Х.Т., Холматжанов Б.М. Метеорология
30.	Cho'llanish jarayoni va iqlim	и климатология. — Т.: Изд-во НУУз, 2005
<i>Gidrologiya</i>		
31.	Gidrologiya: tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Umumiy gidrologiya va iqlimshunoslik / o'quv qo'llanma: Yunusov G'.X., Ziyayev R.R.: «Barkamol fayz media»
32.	Gidrologiya va gidrogeologiya: umumiy va xususiy tomonlari	nashriyoti, 2018-yil. - 360 bet.
33.	Gidrologiyaning tadqiqot ob'ekti	Расулов А.Р., Ҳикматов Ф.Х., Умумий гидрология. - Тошкент: Университет, 1995.-175 б.
34.	Geotizmlarning shakllanishida gidrologik omillar va ularning tasniflanishi	Расулов А.Р., Ҳикматов Ф.Х., Айтбаев Д.П. Гидрология асослари. Тошкент: Университет, 2003. - 327 б.
<i>Tuproqshunoslik</i>		
35.	Tuproqshunoslik tushunchasi va mazmuni	Хасанов И., Ғуломов П. Ўзбекистон табиий географияси. –Тошкент, 2006.
36.	Tuproq hosil bo'lish jarayoni	Abdullayev X.A. O'zbekiston tuproqlari. T., 1973.
37.	O'zbekistonda tuproqlarning tarqalish qonuniyatlari	Abdullayev X.A., Tursunov L.T. Tuproqshunoslik asoslari. T. 1994
38.	Tuproqlarning tasniflanishi	Bahodirov M., Rasulov A. «Tuproqshunoslik», T. O'qituvchi, 1975
39.	Tuproq eroziyasi va melioratsiyasi	Boboxo'jayev I.I., Uzoqov P. «Tuproqshunoslik» T. «Mehnat» 1995.
40.	Tuproqlar ekologiyasi	Pankov M.A. Tuproqshunoslik. T. UzSSR «O'rta va oliy maktab» Davlat nashriyoti, 1963. Pankov M.A., Pankova Z.N. Tuproq eroziyasi va unga qarshi kurash choralari. T. O'zbekiston, 1965.
<i>Landshaftshunoslik</i>		
41.	Landshaft tushunchasi mazmuni va mohiyati	Зокиров Ш.С. Антропоген ва амалий ландшафтшунослик.–Т.: «Университет», 1998. – 68 б.
42.	Kartografik landshaftshunoslik	Зокиров Ш.С. Кичик худудлар табиий географияси. – Т.: «Университет», 1999. –120 б.
43.	Parogenetik landshaftshunoslik	Зокиров Ш.З. Ландшафтшунослик асослари. – Тошкент, Университет нашриёти, 2010. -158 б.
44.	Lanshaft komponentlari va landshaft hosil qiluvchi omillar	Zokirov SH.S. Landshaftshunoslik asoslari. "Universitet", 1994.
45.	Geotizm taksonomik birliklarida landshaftning tutgan o'rni	Zokirov SH.S., Boymirzaev K. M. Landshaftshunoslik asoslari. Namangan 2009.
<i>Biogeografiya</i>		

46.	Biogeografiya tushunchasi, mazmuni va mohiyati	F.R. Xolboyev, D.A. Azimov, E.Sh. Shernazarov. Zoogeografiya. - T.: «Barkamol fayz media», 2018, 216 bet. Абдурахманов Г. М. и др. Биogeография. - М.: Академия. 2003, 474 с. Воронов А.Г. Биogeография. - М.: МГУ, 1987, 264 с. Второв П.П., Дроздов Н.Н. Биogeография.-М.: Владос-пресс, 2001, 303 с.
47.	Hayvonot dunyosini tarqalishining tabiiy geografik jihatlari	
48.	O'simlik dunyosini tarqalishining tabiiy geografik jihatlari	
49.	Biogeografiyaning tadqiqot objekti va predmeti	
50.	Geotizmlarni shakllanishida o'simlik va hayvonot dunyosining tutgan o'rni	
Geologiya va litologiya		
51.	Tabiiy geografik jarayonlar va geologiya	Lange O.K. Geologiyaga kirish. — T.: 1962. Islomov O.I., Shorahmedov SH.SH. Umumiy geologiya. — T.: «O'qituvchi», 1971. Fatxullayev G'.A., Husanov S.T. Tarixiy geologiya va paleontologiya asoslari. — T.: O'AMBNT, 2004. Shorahmedov Sh.Sh. Umumiy va tarixiy geologiya. — T.: «O'qituvchi», 1985. Qurbonov A.S. Geologiya. — T.: «O'qituvchi», 1992. A.Baratov Geologiya asoslari va geomorfologiya. - Namangan, - 81 bet.
52.	Tabiiy geografik komplekslarni shakllanishida geologik omillarning o'rni	
53.	Tabiiy geografiya fanida litologik kesmalar	
54.	Tog' jinslarining tasniflanishi	
Geoekologiya		
55.	Geoekologiya – geografik ekologiya ekanligi	Нигматов А., Мусаев Ж. Геоэкология асослари ва табиатдан фойдаланиш.– Т.: «Niso poligraf», 2017.– 120 б. Рафиқов А.А. Геоэкология асослари. – Т.: «ЎЗМУ нашриёти», 2000.– 68 б. Қодиров Э.В., Шерматов М.Ш., Акбаров Х.А., Мовлонов Э.В., Одилов А.А. Табиий мухитни муҳофазалашнинг геоэкологик асослари.–Т., 1999. – 19-б.
56.	Geoekologiya: kecha, bugun, ertaga	
57.	Geoekologik tadqiqotlar ob'ekti va predmeti	
58.	Geoekologik nazorat va monitoring	
59.	Geoekologik baholashning kartografik metodlari	
60.	Geoekologik kartalarning mazmuni va mohiyati	
Muzshunoslik		
61.	Glyatsiologiya: tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Голубев Г.Н. Гидрология ледников. -Л.: Гидрометеиздат, 1976. Калесник С.В. Очерки гляциологии. -М.: Географиз, 1963. Савельев Б.А. Гляциология. – М.: МГУ, 1991
62.	O'zbekistonda doimiy muzliklarning tarqalishi	
63.	Markaziy Osiyo muzliklari va daryolarning suv rejimi	
Toponimika		
64.	Toponimika fani tushunchasi mazmuni va mohiyati	Қараев С.. Топонимика.–Т.,1978.– 32 б.; Мурзаев Э. М. Топонимика и география. – М: Мысль, 1995. Басик С.Н. Общая топонимика. – Минск: БГУ, 2008. – 168с.
65.	Tabiiy geografik toponimik tadqiqotlar holati va kelajak istiqbollari	
Barqaror rivojlanish		
66.	Barqaror rivojlanish kontseptsiyasining kelib chiqish tarixi va hozirgi holati	Nigmatov A.N. va boshqalar. Barqaror rivojlanishning geoekologik jihatlari. – T.: «Universitet», 2006. – 120 b. Азизов А.А., Акиншина Н.Г., Нишоннов Б.Э. Барқарор тарққиёт таълими. Ўқув – услубий қўлланма. –Т.,
67.	Barqaror rivojlanishning tabiiy geografik jixatlari	

68.	Geografiya va barqaror rivojlanish g'oyasi	2009. Нигматов А.Н., Шивалдова Н.С., Султонов Р.Н. Барқарор ривожланишнинг экологик жиҳатлари // Қўлланма. – Т.: Bioekosan, 2004. Турсунов Х.Т. Экология ва барқарор ривожланиш. - Т., 2009.
Geografik ta'lim va tarbiya		
69.	Geografik ta'lim va tarbiya tushunchasi	Курбонниёзов Р. География таълими методикаси. - Урганч, 2002.
70.	О'zbekistonda uzluksiz geografik talim va tarbiya	Ваҳобов Х., Зайнутдинов А. География ўқитиш методикаси. 1-қисм Маърузалар матни. -Т.: Университет, 2000.
71.	Geografiya o'qitish metodologiyasi va metodikasi	Курбонниёзов Р. География таълими методикаси. -Т.: Университет, 1992.
72.	Zamonaviy tabiiy geografik ta'lim metodlari	Рўзиева Д., Усмонбоева М., Холиқова З. Интерфаол методлар: моҳияти ва қўлланилиши. Т.: ТДПУ, 2013.
73.	Yuksak ma'naviyatli shaxsni shakllantirishda geografiya	Абдуғаниев И. География дарсларида таълимнинг техника воситаларидан фойдаланиш. -Т.: «Ўқитувчи», 1990. Абдиева З.А. География фанида ноанъанавий дарс усулларида фойдаланиш. -Навоий., 2003.

**Фойдаланилган асосий дарсликлар
ва ўқув қўлланмалар рўйхати**

1. Абдулкасимов А. Проблемы изучения межгорно-котловинных ландшафтов Средней Азии. – Ташкент: Фан, 1983. -126 с.
2. Абдулкасимов А.А., Абдулкасимов А.Б., Абдулкасимов И.Г. Антропогенные ландшафты Средней Азии и вопросы экологии. Учебное пособие. – Ташкент, 2004. -262 с.
3. Алибеков Л.А. Полоса жизни: между горами и пустынями. – М.: Наука, 1991.
4. Арманд Д.Л. Наука о ландшафте. –М.: Мысль, 1975. -287 с.
5. Анучин В.А. Теоретические основы географии. –М.: Мысль, 1972. -430 с.
6. Баратов П., Маматкулов М., Рафиқов А. Ўрта Осиё табиий географияси. -Тошкент, Ўқитувчи, 2002. 440 б.
7. Баратов П. Ўзбекистон табиий географияси. Ўқув қўлланма. –Тошкент: Ўқитувчи, 1996. -264 б.
8. Власова Т.В. Физическая география материков. Учебник. –М.: Просвещение, 1976. - 464 с.
9. Гвоздецкий Н.А. Основные проблемы физической географии. –М.: Высшая школа, 1979. -222 с.
10. Зокиров Ш.С. Антропоген ва амалий ландшафтшунослик. -Т.: “Университет”, 1998.
11. Зокиров Ш.З. Ландшафтшунослик асослари. –Тошкент, Университет нашриёти, 2010. -158 б.
12. Исаченко А.Г. Ландшафтоведение и физико-географическое районирование. Учебник. –М.: Высшая школа, 1991. -366 с.
13. Колесник С.В. Умумий ер билими қисқа курси. Дарслик. –Тошкент: Ўқитувчи, 1966. - 270 б.
14. Мильков Ф.Н. Физическая география: современное состояние, закономерности, проблемы. –Воронеж, 1981. -400 с.
15. Мильков Ф.Н. Физическая география: учение о ландшафте и географическая зональность. –Воронеж, 1986.
16. Нееф. Теоретические основы ландшафтоведения. –М.: Прогресс, 1974. -219 с.

17. Нигматов А.Н. Табиий география ва геэкология назарияси. –Тошкент, Наврўз нашриёти. 2016.
18. Физическая география материков и океанов. Учебник. Под общей редакцией А.М.Рябчикова. –М.: Высшая школа, 1988. -591 с.
19. Чупахин В.М. Высотно-зональные геосистемы Средней Азии и Казахстана. –Алма-Ата: Наука, 1987. -256 с.
20. Шубаев Л.П. Общее землеведение. Учебное пособие. –М.: Высшая школа, 1977. -455 с.
21. Хасанов И., Ғуломов П. Ўзбекистон табиий географияси. –Тошкент, 2006.

Tuzuvchilar:

prof.Nigmatov A.N.

dots.Karshibayeva L.K.